

Welke indruk krijgen kinderen van de kerk?

Opstap: Geloofsopvoeding in de kerk voor 3- tot 6-jarigen

Als we ergens voor het eerst komen, willen we goed voor de dag komen. We zorgen dat we er netjes uitzien, want we maken graag een goede 'eerste indruk'. 'Die eerste indruk blijft altijd bij', denken we, 'dus die moet meteen goed zijn.' Hoe zit dat met de eerste indruk die kinderen van de kerk krijgen?

Wat was jouw eerste indruk van de kerk? Wat was de eerste ontmoeting die je had met het gebouw en de mensen van de gemeente? Voor veel kinderen is de kinderopasdienst (ook wel 'crèche' of kortweg '(kinder) oppas' genoemd) de plek waar ze voor het eerst kennismaken met de kerk. Door (bijna) iedere zondagochtend bij de kinderopasdienst aanwezig te zijn, vormen zij zich een beeld van de kerk en van de kerkelijke gemeente. Jonge kinderen leren associatief en koppelen alles wat ze tijdens de kinderopasdienst horen, zien en ervaren aan het woordje 'kerk'. De kerk dat is... die lieve juf, dat zaaltje met het leuke speelgoed, de plek waar we altijd zo'n mooi liedje zingen...Als een eerste indruk zo belangrijk is, dan is de kinderopasdienst dat zeker ook!

Juiste indruk

Naast het werken aan een goede indruk, is het ook belangrijk dat kinderen door de kinderopasdienst de juiste indruk van de kerk krijgen. In de kerk... daar gaat het over God. Daar zijn we een gemeenschap, daar lezen we uit de Bijbel, daar bidden en zingen we samen. Ook op de kinderopas! Juist omdat we kinderen al op jonge leeftijd kunnen en

mogen leren wie God voor hen is en wat de betekenis van de gemeente is. Al zijn ze nog zo jong, ze horen er helemaal bij!

Ik hoor erbij

Door elke zondag mee te mogen naar de kerk, leert een kind 'Ik hoor erbij, de kerk is er ook voor mij'. De kinderopasdienst dient daarom ook een volwaardige plek in de gemeente te hebben. Een plek waarover nagedacht is, waar met visie wordt gewerkt en waar goed materiaal gebruikt wordt. Het kinderwerk van de gemeente begint niet met de zondagsschool of de club; het begint al bij de kinderopas.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In Generator 3 (2009) is eerder een artikel verschenen over het belang van de kinderopasdienst en de mogelijkheden die het biedt om met geloofsopvoeding bezig te zijn. Dit artikel is als achtergrondinformatie bij dit artikel te downloaden via onze website (bij nummer 12).

Nieuwe methode: Opstap

Uit onderzoek van de HGJB in 2007 bleek dat er in bijna geen enkele gemeente visie of beleid voor de kinderopasdienst is. Ook heeft de Bijbel, zingen en bidden er lang niet altijd een plaats. Waar dit wel het geval is, is er vaak geen sprake van een doordacht programma, maar wordt er voorgelezen uit de kinderbijbel en soms een kleurplaat gemaakt.

Uit hetzelfde onderzoek bleek dat er wel veel vraag is naar goed materiaal voor de jongste kinderen. Daarom heeft de HGJB in de afgelopen jaren samen met deskundige vrijwilligers uit gemeenten gewerkt aan doordacht materiaal voor jonge kinderen: Opstap.

Opzet methode

Basics

In de methode Opstap worden een paar pagina's met Basics aangeboden. In de basics staat informatie over de ontwikkeling van jonge kinderen, suggesties en tips voor de geloofsopvoeding in de groep 0- tot 3-jarigen en adviezen voor het werken met de methode Opstap. Kerken worden zo verder geholpen in het vormgeven van de kinderopasdienst.

Bijbellessen

Opstap biedt voor twee jaargangen, voor bijna iedere zondag een bijbelles aan voor 3- tot 6-jarigen. De les bestaat uit een introductiewerkvorm (keuze uit twee vormen), een uitgeschreven vertelling met bijbehorend doe-opdracht en gespreksvragen, zingen en bidden, een eenvoudige verwerking (keuze uit creatief of spel) en een briefje voor de ouders.

Ingroeilessen

De ingroeilessen bieden ideeën en vormen om de kinderen kennis te laten maken met de kerk. Op een eenvoudige manier wordt met de kinderen gesproken over dingen die in de kerk gebeuren, zoals bidden, zingen en het lezen van de wet. Ook de sacramenten en belangrijke personen uit de kerk komen aan bod.

Didactische principes

Werken met jonge kinderen vraagt om een doordachte aanpak met didactische principes, gericht op de doelgroep. In de methode Opstap zijn deze verwerkt in de bijbellessen en ingroeilessen.

Doelstelling

Wanneer je met kinderen aan de slag gaat rondom de Bijbel, is het van belang om te weten wat je hen wilt leren, wat je hen wilt laten begrijpen en hoe zij dit kunnen toepassen in hun persoonlijk leven. Daarom bevat elke les van Opstap een doelstelling. De les is volledig opgebouwd vanuit deze doelstelling, dat wil zeggen dat alle onderdelen het doel dienen. Zo kun je heel gericht bezig zijn met de boodschap die je aan de kinderen wilt overbrengen.

Vaste volgorde

Het is voor jonge kinderen belangrijk om te werken volgens een vaste volgorde. Een vaste volgorde geeft duidelijkheid en veiligheid. Het kind weet waar hij aan toe is. De lessen van Opstap bestaan uit vaste onderdelen. Elke week kan bij binnenkomst het 'Opstapliedje' gezongen worden, gevolgd door een poppenspel met Rik, een bijbelvertelling, zingen en bidden, en een knutsel of een spel.

Zintuigen

Kinderen onthouden en begrijpen veel meer als ze niet alleen horen, maar ook zien, ruiken, proeven, voelen en zelf dingen mogen zeggen of doen. Om de zintuigen van de kinderen in te schakelen, biedt Opstap allerlei werkvormen aan waarbij de kinderen zelf bezig zijn. Ook wordt er voor elke bijbelvertelling een voorwerp genoemd wat meegenomen kan worden en is er na elke vertelling een opdrachtje om met de kinderen te doen.

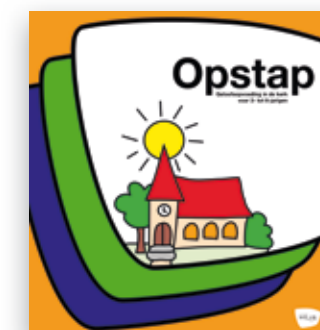
Ingroeien

Vanaf een bepaalde leeftijd (meestal zo'n 6 à 7 jaar) wordt in de meeste kerken verwacht dat de kinderen de hele kerkdienst of een groot deel ervan kunnen bijwonen en daar volledig meedoen. Door de kinderopasdienst zijn kinderen al gewend om elke zondag mee naar de kerk te gaan. Toch is voor veel kinderen de stap van de kinderopasdienst naar een liturgische kerkdienst groot.

Natuurlijk is het een taak van de ouders om de kinderen op de kerkdienst voor te bereiden en hen te vertellen wat er gebeurt en waarom. Maar daarnaast is de kinderopasdienst een prachtige plek om de kinderen op de kerkgang voor te bereiden.

Opstap biedt daarom ingroeilessen aan, waardoor je de verschillende onderdelen van de liturgie, de sacramenten en de rol van belangrijke personen in de kerk kunt uitleggen. Vanuit een bijbelse geschiedenis praat je met de kinderen over het onderwerp, waarbij (foto's van) kenmerkende voorwerpen een rol spelen. Ook worden suggesties gegeven om kinderen tijdens de ingroeilessen een gedeelte van de dienst mee te laten maken, zodat daar tijdens de oppas over doorgesproken kan worden. Op die manier kan de kinderopasdienst ouders en kinderen helpen bij het ingroeien in de kerkgang.

De methode Opstap is ontwikkeld vanuit het verlangen dat de allerkleinsten van de gemeente en goede eerste indruk krijgen van wie God is. Ook zij tellen mee in de gemeenschap van gelovigen.

MEER INFORMATIE

- Opstap komt rond de zomer 2013 uit. Bestel nu een gratis proefpakket via www.hgjb.nl/opstap
- Opstap is in eerste instantie een methode die zich richt op kinderopasdiensten van kerken. De bijbellessen en ingroeilessen zijn echter ook heel goed te gebruiken voor de peuter-/kleutergroepen van clubs, bijbelklassen, zondagsscholen en kinderveerdiensten.